

Budapest egy párizsi újságíró szemével,

Írta: Marcel Chachignon, a Regards szerkesztője

FURA DOLOG, de Budapestre kellett jönnöm, hogy megismerkedjem azzal, amit nálunk »szépségzalonnak« neveznek. A »Levendula«-boltban kellemes meglepetés ért: úgy éreztem, mintha Franciaországban lennék. A parfómök és krémek címkéit nézegetve megdörzsölöm a szememet: hiszen ez a Rue de la Paix! De nem, az összes kozmetikai cikket Magyarországon gyártják. Annyi parfóm van itt, hogy az egész Dunát be lehetne illatosítani vele. Ami pedig a kenőcsöket és krémeket illeti, a magyar lányoknak aligha van rá szükségük, mert természetüktől fogva elég szépek ahhoz, hogy sokáig ne kelljen megtanulniok a »Levendula« címét...

VAN OLYAN ÖRÖM, amelyet igazában csak a Szajna partján lehet kóstolgatni. Szemkört a Notre Dame és a folyóban ragyogó tükörképe — ebben a környezetben böngész az ember a kis antikvárium-bódék kincseit. Az az öröm sem megvetendő azonban, ha az ember egy budapesti antikvárium létráján föl-alá, kapaszkodva kutatgat francia könyvek után. Sok meglepetés éri, például az, hogy a legjobb mellett a legrosszabb húzódik meg: Victor Hugo szomszédja a kollaboráns José Germain. Valóságos kis kincsekre bukkantam, olyanokra, amelyek még a legvadabb francia könyvgyűjtőt is lázbahoznák. Noteszomba mindenetre felírtam a címet: Múzeum-körút, Központi Antikvárium.

BEMUTATOM HALÁSZ KATALINT, az »Út-törő Áruház« eladóját. Nagyon kitett magáért, hogy eladja nekem ezt a pompás, népviseletbe öltöztetett magyar babát. Pénztárcám azonban meglehetősen lapos volt és így nem vettem meg. Abban azonban nem vagyok biztos, hogy kedvezőbb anyagi körülmények esetén, nem látogatom meg Katalint a jövőben. Annál is inkább, mert ez az áruház a gyermekekről való gondoskodás valóságos mintaképe. Együtt van a hasznos és a kellemes, a szükséges és a már szinte felesleges, de higgyék el nekem, hogy ez jó jel. Szinte el is felejttem: Katalin atletizál. Ki tudja, milyen csúcsot fog még megdönteni. Tiszta szívből kívánom a kis elárutólánynak, hogy nagy bajnoknő váljék belőle!

A MARGITSZIGET — ellentétben korábbi véleményemmel — nemcsak a teniszezők, úszók és szerelmesek birodalma. A tizenhat éven aluliak itt is — mint a városban mindenütt — érvényt szereztek jogaiknak. Aki fel akarja keresni őket, annak a sziget végébe, a Nagyszálló közelébe kell hatolnia. Égnek emelem kezemet a »fegyveres« örök előtt, akik harsány és férfias »Előre!«-kiáltással üdvözölnék. Egyenruhájuk ugyan csak tenyérnyi fürdőruha és meztláb járnak, de tekintélyt azt tudnak tartani. Megállok a sorompó előtt, egy babszemnyi fickó hassal ráveti magát az ellensúlyt jelképező két téglára és feltáru előttem az az ország, amelyről sok-sok évvel ezelőtt annyit álmodoztam. Kerek úszómedence a kis hölgyek, négyesgöletes és nagyobb a kis férfiak számára, hinták, pingpongasztalok, sakk-készletek, társasjátékok stb. Ismeretséget kötök egy ici-pici lánnyal. Szókészletünk a semminél is kevesebb, így hát megelégszem válaszával, azzal a mosollyal, amelyből könnyű kiolvasni a gyermeki boldogságot. Körülrajzanak, kézbeveszik sajtóigazolványomat és ezernyi kérdést szegeznek nekem, de egyikre sem kapnak választ, hiszen magyar nyelvtudásom alig jutott túl a »keszenem« szón. Szerencsére nem mindenki olyan lusta természetű mint én, jónéhány budapesti vette magának a fúradságot, hogy megtanuljon franciául. Így hát távozás előtt megtudom, hogy ebben a táborban a XIII. kerület iskolásai üdülnek. Ami az itt szerzett többi értesülést illeti, önök, a szülők, sokkal többet tudnak róla mint én, éppen ezért felesleges mindent leírnom.

BUDAVÁR ROMJAI KÖZT, sétálgatva egy kövekkel teleszórt, fűvel benőtt térre bukkan-tam, ahol néhány ásóval-csákánnyal felszerelt felnőt és sok-sok téglát válogató gyerek foglalatzkodott. A gyermekek szülei engedélyt kaptak a tanácstól, hogy tetszés szerinti célra használják ezt a területet. Elhatározták, hogy játszótérrel létesítenek a környék gyerekei számára. Így született ez a lelkes kis brigád, amelyben egy rendkívül tiszteletreméltó külsejű, fekete napszemüveges, meztelen felsőttestű férfi is részt vesz. Nagyon udvariasan, egy kissé túlságosan is udvariasan megkérdezte tőlem, vajjon divik-e Franciaországban az ilyesféle társadalmi munka. Sajnos, uram, nem divik. És ha ebből arra következtetne, hogy ilyen célokra ott az állam biztosít hitelt és gépeket, akkor nagyon csalódik: a mi kormányainknak legkisebb gondja a gyermek.

1954 AUG 18

1954 augusztus 5-én, reggeltől estig

Fényképezte: Zinner Erzsébet

VÁCI-UTCA: porcelán, fazekasáru, csipke, szöttes, blúz, szőnyeg... Háziipari Bolt... mely démon agyalta ki ezeket a gyönyörűségeket, hogy megkísértlje velük a városnak ebbe a zugába vetődő szegény külföldit? Szinte kábul a fejem a felhalmozott csodáktól, feltremlik előttem a szövő, pingáló nénikék alakja. Már is elémtolják a vendégkönyvet. Nem könnyű dolog, mert Anna Seghers és Pietro Nenni az »elődeim«. Némi töprengés után beleírom: »Ez nem is üzlet, hanem múzeum«.

Egy kis vallomás: a porcelánokon és szötteseken kívül a magyar népi tánc és zene tette rám a legnagyobb hatást ezévi röpke magyarországi látogatásom során. Ez ugyan vajmi kevés és kissé felületes kép, de mindíg szívemig hatott a bús hegedűhang és igazán felvidített a hetyke talpsimogató tánc. De ez ugye köztünk marad...

IGAZI PÁRIZSI ÖRÖM »végignyalogatni a kirakatokat«, azaz bámeszködni az üzletek előtt. Az ember a napsütés elől a cukrászda hűsége menekül, összehasonlítgatja a budapesti árakat a párizsiakkal (egy hét alatt valószínűsítésű átszámolóbbivésszé vedtettem!). Az órák elég drágák, kevés az igazán elegáns cipő. Nem gondolják, hogy a választékosabb forma, a gondosabb megmunkálás könnyebben kielégítene a vevőt? »Kritizálni mindig könnyű« — mondják nálunk — de sohasem a hízélgők az igazi barátok...

A város áruházai tömve vevőkkel, szép népviseletbe öltözött parasztlányok, a kedvelt kukoricaevés és a még kedveltebb fagyalt-szopogatás sportjának hívei nyüzögnek az utcán, hatalmas tömeg rohan a Népstadion felé — ezek az utcai emlékek tovább élnek bennem, velük a fehérruhás rendőrök alakja (sok közöttük a csinos, és ez sem éppen megvetendő dolog)...

ELŐRE IS FIGYELMEZTETTEK: »A mi taxiförjeink mindentudók«. Próbára tettem Nagy Gyulánét. Őszintén be kell vallanom, hogy a várossal kapcsolatos ismeretei messzire felülmúlják nemcsak az én ismereteimet (ezzel ugyan nem mondok sokat), hanem a legrégibb budapestiekét is. Taxizás közben egyszerre csak magávalragadott a sanda kíváncsiság ördöge: »Milyen hosszú a Margit-híd?« — kérdeztem tőle. Kicsit töprengett, majd kikerült a válasszal (mi franciák »normandiai választék« hívjuk az ilyesfélét): »Mivel a jelzőkészülék nem ugrik, amíg áthaladok a hídon, nincs meg egy kilométer!« Pontosan utánanéztam és kiderült, hogy a híd 790 méter hosszú. Elmondhatom: utazásom legalább annyiból hasznos volt, hogy elárultam a budapestieknek, milyen hosszú hídon juthatnak el csodás szigetükre.

— Mondja kérem, mióta vezet taxit? — kérdeztem aztán.

Négy éve? Azt hiszem, hogy a maga kocsija már évtizedek óta rójja a város utcáit. A francia ember szívét büszkeséggel tölti el az az érzés, hogy a »4 Renault« márka ilyen szívós. De büszkeség ide, büszkeség oda, nem ártana, ha az utasok fülét vattával tömnék be. Kevesebb fej fájdulna meg a sebességváltás és a karosszériazotyogás (igen realista, de kevésbé szocialista) szimfóniájától...

BUDAI SÉTÁM SORÁN a romos utcák, a kiégett homlokzatok előtt meg-megállva mértem fel azt, mitől mentette meg Párizst, az évezredek városát, saját népe. Alkonyodott, már csak a Mátyas-templom csücsét aranyozta be a nap. A fény és árny ilyen játéka gyakran ösztönzi a festőt, hogy ecsetet ragadjon. Többen is akadtak, akik az utcára kivitt széken, vagy járdán ülve széles ecsetvonásokkal, vagy színes krétával próbálták megörökíteni ezt a gyorsan tovatűnő pillanatot. Az Állami Levéltár impozáns épülete közelében egy csodálatos módon épen maradt, gyönyörű kis palota udvara már homályba merül. Úgy éreztem, hogy Magyarország régi történetének egy fejezete lopakodik felém és elfeledtetni velem a meggyötört Budavár szörnyű sebeit...

A TERÍTETT ASZTAL bizony nem közömbös számomra. Hazámfiak mondják, hogy valamely országot legjobban konyhája révén lehet megismerni. Ez Magyarország esetében is beválk, mert a magyar konyha bővelkedik sajátosan és nem egy esetben csipősen nemzeti fogásokban. Az utóbbi eset sem kedvem ellenére való, feltéve, ha a paprika — amennyire ez tőle kitelik — diszkréten jelzi közéletét. Gyomoromat súlyos veszélyekbe sodorva számtalan összehasonlítást tettem a magyar és a francia konyha között. Pártatlan ítéletem: a magyar konyha (azt az egyet ugyan nem tudom neki megbocsátani, hogy sajtokban meglehetősen szegényes) kiérdemli a »kített« osztályzatot.

HARTMANN MIKLÓS, a MESZHART hajóácsa, öt gyermek apja. A két legkisebb, Adélka és Évi olyan bűbájós kölyök, mintha valamely mesekönyvből léptek volna ki. Ezt a képről önként is megítélhetik. A család kétszobás, konyhás, fürdőszobás modern lakásban lakik. Az utca nevét elfelejtettem, (mi megmondjuk: Árpád-út — a szerkesztőség), a lakás Újpesten van, a Duna közelében, egy most épülő lakóházzal szemben, a negyedik emeleten (a liftért fizetni kell és ez megdöbönt engem).

Hartmann Miklós keresete nem valami nagy, de azért becsülettel fel tudja nevelni gyermekeit.

PRÓBÁLT MÁR FELSZÁLLNI a tömött villamosra? Minden bizonnyal, hiszen budapesti lakos. Nos én is megpróbáltam, de bizony kevés sikerrel. Vannak mégis a sorsnak oly kegyencei, akik minden tömegben keresztülverekedve behatolnak a villamos szentélyébe. Csodálatos teljesítmény! Sőt, még meg is tudnak kapaszkodni, feltéve, ha nem a csengőzsinórt ragadják meg. És hogyan szállnak le? Vannak még ablakok... Mindez azonban meg csak meg sem közelíti a párizsi metro »Opera«-állomásának fergeteges délutáni forgalmát. Ezt a rekordot nem könnyű elragadnia Budapestnek Párizstól. De hogy az olvasóknak is jusson egy kevéske vigasz: becsületszavamra mondom, a »konzerzdobozok« versenyében a budapesti villamosok beállították a »világcsücsöt«!